

संज्ञा क्र. २०१४०५०९/२३९००३७२७

महाराष्ट्र शासन

क्रमांक : संकीर्ण-२००९/(२३/२००९)/दक्षता-१.

जलसंपदा विभाग,
मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२.
दिनांक :- २६.०३.२००९

प्रति,

अधीक्षक अभियंता,

विषय :- पाटबंधारे प्रकल्पांच्या कामांवरील मोजमापे व कामांच्या दैनंदिन प्रगतीचा अहवाल ठेवण्याबाबत करावयाची कार्यवाही.

महोदय,

उपरोक्त विषयासंदर्भात या विभागाचे क्र. संकीर्ण-१००२/(१०५/०२)/दक्षता-१, दि. १३ मे २००२ च्या शासन परिपत्रकाकडे आपले लक्ष वेधण्यात येत आहे. (प्रत सोबत जोडली आहे.)

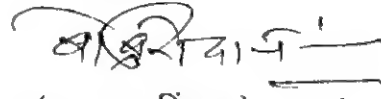
पाटबंधारे प्रकल्पांच्या कामांची नोंद ठेवण्यासाठी सार्वजनिक बांधकाम नियमावलीतील परिशिष्ट २४ नुसार झालेल्या कामांची मोजमापे नोंदवून मोजमाप पुस्तकात तशा नोंदी घेतल्या जातात. मोजमाप पुस्तक, त्याची अभिरक्षा, त्याचे वाटप व त्यामध्ये घ्यावयाच्या नोंदी तसेच कामांची मोजमापे कशी घ्यावीत यासंबंधी सविस्तर सूचना परिशिष्ट २४ मध्ये दिल्या आहेत. या सूचना प्रकल्पांच्या मूळ कामास, देखभाल व दुरुस्तीच्या नियमित कामास तसेच विशेष दुरुस्तीच्या कामांनाही समप्रमाणात लागू आहेत. असे असूनही पाटबंधारे प्रकल्पांची बांधकामे चालू असतांना किंवा देखभाल व दुरुस्तीची कामे करतांना या सूचनांचे काटेकोरपणे पालन केले जात नाही.

प्रकल्पांची कामे प्रगतीपथावर असतांना (खात्यातर्फे / एजन्सीमार्फत) विशेष करून देखभाल व दुरुस्तीच्या कामाचा पुरावा म्हणून मोजमाप पुस्तकाव्यतिरिक्त संबंधित शाखा अभियंता/कनिष्ठ अभियंता/वरिष्ठ अधिकार्यांनी (जे कामावर दैनंदिन पर्यवेक्षणास जबाबदार असतात) दर दिवशी कामांवरील मजुरांची उपस्थिती, वापरलेले साहित्य, यंत्रसामग्रीचा वापर व त्यांच्याकडून त्या दिवशी झालेले काम यांचा दैनंदिन अहवाल उप विभागामार्फत सादर करावयाचा असतो. अशा सूचना उपरोक्त दि. १३ मे २००२ च्या परिपत्रकान्वये देऊनही असा

अहवाल ठेवला जात नसल्याचे किंबहुना परिपत्रकाचे पालन होत नसल्याचे विभागीय चौकशीच्या बऱ्याच प्रकरणात वेळोवेळी निदर्शनास येत आहे.

क्षेत्रीय स्तरावर कामे करतांना यापुढे वरीलप्रमाणे त्रुटी राहू नयेत जेणेकरून दि. १३.०५.२००२ च्या परिपत्रकाचे तंतोतंत पालन सर्व संबंधितांकडून होईल यादृष्टीने आपल्याकडील क्षेत्रीय स्तरावरील संबंधित अधिकाऱ्यांना आवश्यक सूचना देऊन याबाबतील परिपत्रकाचे पालन सर्व संबंधितांकडून होईल, याची खबरदारी घ्यावी.

आपला,

(बा. ब. पिंगट)

शासनाचे उप सचिव

प्रतिलिपी :-

जलसंपदा विभागातील सर्व कार्यकारी संचालक व सर्व मुख्य अभियंता.

जलसंपदा विभागातील सर्व कार्यकारी अभियंता.

यांना कळविण्यात येते की, सोबत जोडलेल्या दि. १३.०५.२००२ च्या शासन परिपत्रकातील सूचनांचे तंतोतंत पालन सर्व संबंधितांकडून होण्यादृष्टीने आवश्यक कार्यवाही करण्यात यावी.

कक्ष अधिकारी दक्षता-२/दक्षता-३, जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२.

दक्षता-१ संग्रहार्थ.

पाटबंधारे प्रकल्पांच्या कामांवरील मोजमापे व कामाच्या दैनंदिन प्रगतीचा अहवाल ठेवण्याबाबत करावयाची कार्यवाही.

महाराष्ट्र शासन

पाटबंधारे विभाग

शासन परिपत्रक क्र. संकीर्ण १००२/(१०५/२००२)/दक्षता-१

मंत्रालय, मुंबई ४०००३२

दिनांक १३ मे, २००२.

परिपत्रक :-

पाटबंधारे प्रकल्पांच्या कामांची नोंद ठेवण्यासाठी सार्वजनिक बांधकाम नियमावलीतील परिशिष्ट २४ नुसार झालेल्या कामांची मोजमापे नोंदवून मोजमाप पुस्तकात तशा नोंदी घेतल्या जातात. मोजमाप पुस्तके, त्याची अभिरक्षा त्याचे वाटप व त्यामध्ये घ्यावयाच्या नोंदी तसेच प्रकल्पांच्या झालेल्या कामांची मोजमापे कशी घ्यावीत या संबंधीच्या सविस्तर सूचना या परिशिष्टात दिलेल्या आहेत. या सूचना पाटबंधारे प्रकल्पांच्या मूळ कामास, देखभाल व दुरुस्तीच्या नियमित कामास तसेच विशेष दुरुस्तीच्या कामांनाही समप्रमाणात लागू आहेत.

२. असे असूनही पाटबंधारे प्रकल्पांची बांधकामे चालू असताना किंवा देखभाल व दुरुस्तीची कामे करताना या परिशिष्टातील सूचना काटेकोरपणे पाळल्या जात नाहीत, असे अनेकवेळा दिसून आले आहे. विशेषतः ज्या अधिकाऱ्यांवर प्रत्यक्ष मोजमापे तपासण्याची जबाबदारी आहे ते अधिकारी कनिष्ठ अधिकारी/कर्मचारी घेतलेल्या मोजमापांवर विसंबून स्वतः मोजमापे घेतल्याप्रमाणे प्रमाणपत्र सादर करतात. मात्र ज्यावेळी या संबंधात काही तक्रारी उद्भवतात त्यावेळी मोजमाप नोंदविण्याची जबाबदारी कनिष्ठ अधिकारी/कर्मचारी अथवा अन्य परिस्थितीवर ढकलण्याचा प्रयत्न करतात.

३. मोजमाप नोंदवही हा किती महत्वाचा दस्तऐवज आहे हे उपरोक्त परिशिष्टात स्पष्ट करण्यात आले आहे. त्यामुळे या परिशिष्टातील सूचनांचे तंतोतंत पालन करून मोजमाप पुस्तकातील नोंदी काळजीपूर्वक नोंदविणे आवश्यक आहे.

४. तसेच काम प्रगतीपथावर असताना (खात्यातर्फे/एजन्सीमार्फत) दर दिवशी त्या कामावर उपस्थित असलेले मजूर वापरलेले साहित्य, वापरलेली यंत्रसामुग्री आणि त्यांचेकडून झालेल्या कामाचे परिमाण यांचा दैनंदिन अहवाल शाखा अभियंतांनी/वरिष्ठ अधिकाऱ्यांनी सप विभागामार्फत सादर करावयाचा असतो. मात्र असा अहवाल तयार केला जात नसल्याचे किंवा असा अहवाल ठेवावयाचा असतो याची माहितीचे क्षेत्रिय अधिकाऱ्यांना नसल्याचे काही विभागीय चौकशीच्या प्रकरणात दिसून आले आहे.

५. शिस्तभंगविषयक कार्यवाहीत खोटी मोजमापे नोंदविली, बोगस कामे केली इत्यादी प्रकारच्या अनियमितता संदर्भात मोजमाप पुस्तक हा एकच पुरावा संबंधीत अपचाऱ्यांकडून सादर केला जातो परंतु ही मोजमाप पुस्तके वर नमूद केल्याप्रमाणे योग्यरितीने भरलेली नसल्यामुळे या पुराव्याच्या फारसा उपयोग शिस्तभंगविषयक प्राधिकाऱ्यास तसेच अपचाऱ्यासही होत नाही. विशेषतः जेथे मोजमापे खोटी/चकीची नोंदविली आहेत असा दोषारोप झालेला असतो त्यावेळी या पुराव्याच्या फारसा उपयोग

कनिष्ठ अभियंता यांनी (जे कामावर दैनंदिन पर्यवेक्षणास जबाबदार असतात त्यांनी) मजूरांची उपस्थिती, वापरलेले साहित्य, यंत्रसामुग्रीचा वापर व या तीनही बाबींनी त्या दिवशी केलेले काम यांचा दैनंदिन अहवाल तयार करून ते न चुकता आठवड्याच्या शेवटी उप विभागीय अधिकाऱ्यास सादर करण्याबाबत एका परिपत्रकाद्वारे पुन्हा एकदा सूचना देणे आवश्यक झाले आहे. देखभाल दुरुस्तीच्या कामासाठी केलेल्या कामाचा हा पुरावा उपविभागात असणे अती आवश्यक आहे.

६. तसेच रु. ५०,०००/- हून अधिक खर्चाच्या कामांच्या बाबतीत ५ टक्के तपासणी कार्यकारी अभियंताना अनिवार्य करण्यात आली आहे. मात्र रु. ५०,०००/- पेक्षा कमी किंमतीची कामे कार्यकारी अभियंतानी तपासूच नयेत, असे कोठेही म्हटलेले नाही. परंतु रु. ५०,०००/- पेक्षा अधिक कामाची ५ टक्के तपासणी करावयाची आहे या तरतूदीचा आधार घेऊन कार्यकारी अभियंता लहान कामांची तपासणी करण्याचे टाळतात तसेच रु. ५०,०००/- च्या दरील कामाची देखील ५ टक्केच तपासणी करतात त्यापेक्षा जास्त तपासणी करत नाहीत. यातून झालेल्या कामाच्या एकूण परिमाणाची व गुणवत्तेची खात्री देण्याच्या व जबाबदारी घेण्याच्या वृत्तीचा अभाव दिसून येतो. एका लेखाशीर्षातील कामाची एकूण किंमत ५०,०००/- पेक्षा जास्त असेल तर अंतिम देयके देण्यापूर्वी कार्यकारी अभियंतानी ५ टक्के मोजमापे तपासलीच पाहिजेत असे अनिवार्य असूनही रु. ५०,०००/- च्या आतील कामाचे तुकडे पाडून निविदा बोलविल्या असल्यामुळे ती एक निविदा ही एकक धरून कार्यकारी अभियंता तपासणी करीत नाहीत.

७. तरी वर नमूद केलेल्या त्रुटी क्षेत्रिय स्तरावर कामे करताना राहणार नाहीत याची दक्षता सर्व क्षेत्रिय अधिकाऱ्यांनी गंभीरपणे घ्यावी. या सूचना प्रकल्पांची कामे, देखभाल दुरुस्ती, विशेष दुरुस्ती व रो.ह.यो. वरील कामे या सर्व कामांसाठी लागू होतील. तेव्हा या सूचना क्षेत्रिय स्तरावर कनिष्ठ अभियंता, शाखा अभियंता/सहायक अभियंता श्रेणी-२ व उपविभागीय अभियंता व तत्सम अधिकाऱ्यांच्याही निदर्शनास आणाव्यात.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(सही/-)

(अ.रा.घोत्रे)

शासनाचे उप सचिव -

प्रत,

पाटबंधारे विभागाच्या सर्व महामंडळांचे कार्यकारी संचालक

सर्व प्रादेशिक मुख्य अभियंता

सर्व अधीक्षक अभियंता, पाटबंधारे विभाग

सर्व कार्यकारी अभियंता, पाटबंधारे विभाग

सर्व मुख्य अभियंता व सह सचिव, पाटबंधारे विभाग

सर्व अधीक्षक अभियंता व उप सचिव, पाटबंधारे विभाग

सर्व कार्यकारी अभियंता व अवर सचिव, पाटबंधारे विभाग

सर्व तांत्रिक कार्यासने,